

довгу-довгу мотузку, щоб могли завжди витягнути на берег та не загубили!

Діти перезирнулися. Їм було трохи ніяково.

– Ми більше не будемо засмічувати море, – пообіцяв Петрик.

– І дякуємо за ваші подарунки з морських глибин, – сказала Василинка, розглядаючи на долоні „олівці” – голки морського їжака.

– На все добре! – сказав пан Хвиля, та розсипався вихором солоних бризок, наче його й не було.

Олена Крижановська

ЗАВДАННЯ ВІД ЛАТУНІ „ВІДГАДАЙ НАЗВУ МОРСЬКИХ МЕШКАНЦІВ”

● Уважно розглянь малюнок мешканців тропічних морів. На що схожий кожен з них?

● За зразком знайди у переліку назву відповідного мешканця тропічних морів.

- | | |
|---------------------------------|-------------------------------------|
| 1 – пинна голчаста | ___ – морський їжак-діадема |
| 13 – морська зірка протореастер | ___ – колохитус жовтий |
| 17 – корал лобофілія | ___ – їжак-риба |
| 18 – офіура | ___ – морська зірка блакитна лінкія |
| ___ – ракушка-павук | ___ – морська лілія лампрометра |
| ___ – серцевидка | ___ – корал-органчик |
| ___ – жовтополоса риба-ангел | ___ – корал акропора |
| ___ – королівський спиноріг | ___ – конус |
| ___ – багатошетиновий черв | |



● Це завдання не з простих, тому перевірити себе ти зможеш у відповідях.

Відповіді на завдання від латуні:
1. Серцевидка. 2. Ракушка-павук.
3. Королівський спиноріг.
4. Конус. 5. Багатошетиновий черв.
6. Морський їжак-діадема.
7. Корал лобофілія.
8. Їжак-риба.
9. Жовтополоса риба-ангел.
10. Морська зірка блакитна лінкія.
11. Морська лілія лампрометра.
12. Колохитус жовтий.
13. Корал акропора.
14. Корал-органчик.
15. Корал.
16. Корал.
17. Корал лобофілія.
18. Корал.

Переплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-24,

e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Світлана Вольська,

e-mail: svitlana300@gmail.com

Дизайн і верстка: Каріне Мкртчян-Адамян

Підписано до друку 16.09.14,

формат 60x84/8.

Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.

Адреса редакції: 79038, м. Львів,

а/с 9838. Надруковано в друкарні

ТОВ „Видавничий дім „УКРПОЛ”.

Юний етимолог

(твое ім'я та прізвище)

№24/2014
ЖОВТЕНЬ



НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ДИВНІ РЕЧІ НА ДНІ МОРЯ

(наукова казка)

На березі моря гралися Василинка та Петрик. Діти знайшли порожню пластикову пляшку та сперечалися, як краще зробити з пляшки човник.

Раптом на берег накотила велика хвиля і не розсипалася бризками, а стала дибки, і перед здивованими дітьми піднялася з води кремезна водяна постать сивого чоловіка. Ніби Цар Нептун з морського свята, тільки зовсім прозорий, а замість волосся та бороди – морська піна.

– Ой, хто ви? – скрикнула Василинка та сховалася за Петрика.

– Я пан Хвиля, морський сторож.

Водяний пан розвів руками та розгорнув свою широку мантию з морської хвилі.



Перед очима Петрика та Василянки відкрилися глибини моря до самого дна, наче на великому рідкому екрані.

– Гадаєте, на морському дні є тільки чудернацькі риби, водорості, піратські клади та рештки затонулих кораблів? – спитав пан Хвиля. – У нас багато речей, яких ви зовсім не сподіваєтеся побачити в морі! Он бачите: велика гарна ваза, не глиняна, не скляна, а м'яка, яскраво-червона з тонким різьбленням? Це **Губка-ваза**. Вона прокачує величезну кількість води крізь свої пористі стінки і так живиться. Цю вазу один скульптор подарував морському цареві багато століть тому, відтоді розрослася... Такі губки бувають різних кольорів та форм, а деякі навіть світяться!

А ось прекрасна мушля, схожа на коричневу чалму. Це **Гобеленовий тюрбан**. Її віддав моєму шефу індійський магараджа за те, щоб подивитися танок дочок морського царя на місячній доріжці. А там – **Папська митра** від самого Папи Римського, теж гарна мушля. А ще купці колись пливли у шторм та загубили рулон тканини. Тепер це мушля **Ситцевий конус**. В неї гарний візерунок, такий простенький, жовті та коричневі трикутнички на білому тлі.

– А це що за оливки?

– **Мушлі-оливи**. Їсти молюсків з родини Олівида не можна, але за формою вони дуже схожі на справжні оливи.

– Вони не зелені, а сірі, – зауважив Петрик. – А звідки у вас на дні банка з олівцями?

– Це наш морський їжак **Грифельний олівець**, – посміхнувся пан Хвиля. – Його товсті голки схожі на олівці або фломастери. Вони не малюють, а дзвенять, наче порцелянові палички. Тримайте по дві, на згадку.

– Дякуємо! А що там за чорні голки блищать та рухаються за каменем?

– Це **Діадема**. Колись була прикраса злої відьми, а тепер теж морський їжак. Він небезпечний, краще не чіпати, бо дуже боляче пожалить. А он червона **Подушка для булавок** – морська зірка. Ще є **Мушля-веретено**, те саме, яке колись зачарувало Сплячу Красуню. Чули про неї? Щоб більше ніхто не постраждав, чарівне веретено сховали на дні моря.

А онде **Гребінець** самої **Венери**...

– Ота мушля з довгими шипами, наче скелет риби? Венера розчісувала ним свої коси? – за-



сміявся Петрик. Але потім він побачив велику мушлю **Ріг Тритона**. Ріг голосно сурмив, тобто ревів, якщо в нього дунути. Пан Хвиля сказав, що звуком цього сигнального рогу Тритон викликає бурі.

Але буває в морі інша музика, значно гарніша. Коли збираються **Корал-органчик**, **Риба-флейта** та **Краб-скрипаль** і разом дають концерти. Гостей розвозять **Каретти** – великі морські черепахи, які працюють водним транспортом. А скрізь ростуть **Корали-квітки**...

– Яка краса! – сплеснула руками Василянка. – Ось би побачити такий концерт.

– А якщо треба щось ремонтувати, наприклад, якісь **Губки-сифони**, то в нас є **Риба-напильник** та велетенська **Риба-молот**, – вів далі пан Хвиля. – І навіть є мушля **Сонячна Зірка** та **Медуза-місяць**, щоб присвітити на темних глибинах та заощадити енергію **Електричних скатів**. А скільки нам кидають грошей...

Бачите ту купку круглих штучок на дні? Деякі зарилися ребром у пісок. Це плоскі морські їжаки **Піщані долари**. А он **Мушлі-монети**, зовсім гладенькі, гарні, наче порцелянові. Подекуди на островах люди донині їх збирають та використовують замість грошей цілими зв'язками. Їх називають ще **Кіпреї**, як острів Кіпр, або **Каурі**. У великих **Кіпрей** малюнок плямистий, як шкура леопарда чи пантери. Їх називають „пантеровими”. Поверхня в **Кіпрей** така гладенька, бо молюск закриває всю мушлю своєю мантиєю і оберігає від подряпин.

А он цікавий наріст на камені, наче відкритий вулканчик. Не один, ціла колонія. Думаєте, хто там живе? Там живуть маленькі ракоподібні. І називають такі нарости **Морськими жолудями**.

– А он великий скорпіон на дні! – показав пальцем Петрик. – Як він живе під водою?

– Це **Лямбіс-скорпіон**, молюск, – посміхнувся пан Хвиля. – Його мушля тільки схожа на великого страшного скорпіона. Якщо хочете побачити щось справді химерне, дивіться, он пливе **Риба-примара**! А тобі, Василянко, мабуть, сподобаються **Серцевидки** – товстенькі черепашки з двох половинок. Закриті ці мушлі мають форму серця, а всередині в них смачний молюск.

Багато ще дивовижних таємниць ховає море. А показав я вам дещо цікаве тільки для того, щоб ви зрозуміли: не треба кидати до нас всілякі пляшки та інші речі! У нас на дні такого добра багато зібралося за всі століття, як в музеї! Морський цар просить вам переказати: якщо будете відправляти у плавання свій човен-пляшку, то краще прив'яжіть його на